

Дмитро Ващук

**Документи князів Чорторійських
початку XVI ст. та їх дипломатична
рецепція у середині XVII ст.
(за матеріалами Російської національної
бібліотеки)**

У статті розглянуто та опубліковано три акти середини XVII ст., що містять у собі документи першої третини XVI ст. і стосуються князівської родини Чорторійських, зокрема їх прав на володіння Пересопницьким монастирем.

Ключові слова: акти, князі Чорторійські, Центрально-Східна Європа, Пересопницький монастир.

В статье рассмотрены и опубликованы три акта середины XVII в., в которых помещены тексты документов первой трети XVI в. Все они касаются княжеского рода Чорторийских, в частности права на владение Пересопницким монастырем.

Ключевые слова: акты, князя Чорторийские, Центрально-Восточная Европа, Пересопницкий монастырь.

In the article three acts of the middle of XVII century, which contain documents of the first third of the XVI century and are connected with Chortoryjsky princes, particularly with their Peresopnytsia monastery ownership rights, are analyzed and published.

Keywords: acts, the princes Chortoryjsky, Central and Eastern Europe, Peresopnytsia monastery.

Вивчення історії окремих українських князівських родин XV–XVI ст. ніколи не втрачало своєї актуальності. Водночас, незважаючи на те, що «князівська» тематика окресленого періоду є досить популярною серед вчених, публікацією документів, які б стосувались конкретних родин, займається не так багато дослідників. Варто зазначити, що сучасні українські історики у своїй роботі зіштовхуються із рядом труднощів. Насамперед, це стосується розпорошеності «князівської документальної спадщини» XV–XVI ст. у архівосховищах різних країн (Україна,

Польща, Литва, Білорусь, Росія та ін.). Отже, на сучасному етапі особливого значення набуває пошук і виявлення нових джерел, їх подальше впровадження до наукового обігу, а також систематизація раніше відомих документів за приналежністю до окремих сімей.

Пропонована студія стосується князівської родини Чорторійських, представники якої довгий час відігравали важливу роль на політичній арені Центрально-Східної Європи. Об'єктом уваги стали документальні матеріали фонду № 293 (Західно-Руські акти) Відділу рукописів Російської національної бібліотеки (м. Санкт-Петербург). У ньому нами було виявлено близько 40 документів, які безпосередньо стосуються до вказаної родини і є частиною сімейного архіву. Достеменно невідомо, за яких обставин вони потрапили до Санкт-Петербурга. Найімовірніше, зі слів хранителя фонду Сергія Жемайтиса, це сталося у XIX ст., коли велика частина різноманітних документів була вивезена із Польщі до Російської імперії.

До розгляду пропонуємо три листи, датовані 1646 р. і пожалувані польським королем Владиславом IV Вазою. На наш погляд, вони є надзвичайно цікавими, оскільки містять у собі документи першої третини XVI ст. Усі вони складені відповідно до дипломатичної традиції того часу. Зокрема, у початковому протоколі присутні такі компоненти, як інтитуляція та інскрипція. Основний текст містить нарацію (саме тут знаходиться переписаний текст ранніх документів), диспозицію та короборацію. Також присутні датування (заклучний протокол) та сигнатура (часткові свідчення). Цікавим є й те, що у Литовській метриці нам вдалося віднайти оригінали документів, копії яких увійшли до вказаних актів. Це дає змогу здійснити порівняльний аналіз текстів, що, своєю чергою, уможлиблює визначення рівня професійної діяльності канцелярії Великого князівства Литовського.

Розглянуті документи стосуються права володіння Пересопницьким монастирем. Зокрема, **перший** (1504 р.)¹ адресований луцькому старості, князю Семену Юрійовичу Гольшанському. У ньому йдеться про те, що великий князь литовський Олександр Ягеллончик пожалував княгині Марії, дружині князя Михайла Васильовича Чорторійського, Пересопницький монастир Пречистої Богородиці, а акт ув'язання мав здійснити господарський дворянин Федір Кулнев. **Другим** листом (1505 р.)² Олександр Ягеллончик, на прохання князя Федора Михайловича Чорторійського, підтвердив йому та його нащадкам у пожиттєве володіння зазначений монастир з усіма прилеглими землями і людьми; луцьким старостам заборонялось втручатись у ці

¹ Опубліковано тільки текст документа 1504 р.: Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные археографической комиссией. — Т. I. — СПб., 1846. — С. 359; Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 22. (1547): Užrašymų knyga 22 / Parengė A. Blauša, D. Vashchuk, D. Antanavičius. — Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2010 (далі. — LM 22). — № 5.6. — Р. 20.

² Опубліковано тільки текст документа 1505 р.: LM 22. — № 5.7. — Р. 21.

території. Автором **третього** листа (1526 р.)³ був великий князь литовський Сигізмунд I Старий. Він, на прохання князя Федора Михайловича Чорторійського, підтвердив йому попередній лист Олександра Ягеллончика стосовно пожиттєвого володіння Пересопницьким монастирем. Крім цього, князю було підтверджено права на: 1) куплений маєток Суско, який продали князь Іван Іванович Корецький з княгинею Федкою; 2) третю частину маєтку Колнятич, записану волинським зем'янином Степаном Кунаховичем Гущею. Також бурмістрам і радцям наказувалось управляти відповідно до стародавніх звичаїв, а посполиті не мали права вимагати інших пільг та привілеїв. Відмітимо також, що для підтвердження свого прохання князь Ф. Чорторійський надав господарю всі попередні оригінальні листи.

Звернемо особливу увагу на третій документ. Незважаючи на суцільний текст, за змістом він поділяється на дві частини. Перша, без сумніву, стосується князя Ф. Чорторійського, а ось друга, що починається словами «и привилими *от* славное памяти деда и *отца* нашего...», однозначно має іншого адресата. По-перше, у цьому уривку йдеться про підтвердження привілею (найімовірніше, магдебурзького) невідомому місту, а, по-друге, вже саме цитоване формулювання свідчить, що Сигізмунду I Старому для підтвердження надали попередні привілеї Казимира Ягеллончика («деда») та Олександра Ягеллончика («*отца* нашего»), чого не робив князь Ф. Чорторійський. Причиною такої помилки писаря середини XVII ст. є те, що він копіював лист Сигізмунда саме із тієї книги, яка тепер називається 12-а Книга Записів. На цей аспект звернули увагу видавці 12-ї Книги Записів Д. Антанавічюс та А. Балюліс, тому і документ розділили на № 565a і 565b. Вся дискусія щодо повного змісту цього документа та його датування завершується із віднайденням нами протографом, який опублікований у 22-ій Книзі Записів. У цьому виданні міститься повний текст документа, який датований 18 лютого 1526 р. та написаний у Неполоницях. Ми без змін публікуємо документ із Ф. 293, а завершальну частину Сигізмундового підтвердження князю Ф. Чорторійському, як і сам лист загалом, можна подивитись у 22-ій Книзі Записів.

Отже, продемонстровані документи — не лише частина сімейного архіву князів Чорторійських. Вони також є яскравим свідченням професійної роботи великокнязівської канцелярії упродовж не однієї сотні років. Навіть незважаючи на допущену писарем помилку, текст документів переписано практично дослівно. Публікацію підготовлено згідно із дипломатично-критичним методом видання документів⁴. Повністю збережено стародавні

³ Оpubліковано тільки текст документа 1526 р.: LM 22. — № 5.8. — Р. 21–22; Lietuvos Metrika. Kn. 12. (1522–1529): Užrašymų knyga 12 / Parengė D. Antanavičius ir A. Baliulis. — Vilnius, 2001 (далі. — LM 12). — № 565a, 565b. — Р. 436–437.

⁴ Німчук В. Правила видання пам'яток, писаних українською мовою та церковнослов'янською української редакції. — К., 1995. — С. 15–18 (проект).

літери кирилиці, які не використовуються у сучасному правописі: ѣ, ѓ, њ, џ, ѡ. Кінець стрічки позначається вертикальною рисою |, а кінець аркуша двома — ||. Позначення паєрика уніфіковано літерою й. Крім цього, у посиланнях подаються основні різночитання із оригінальними документами.

* * *

Публікація документів

№ 1. 1646, грудня 04. Варшава. Лист польського короля Владислава, у якому зроблено випис із Метричної книги привілею короля Олександра Ягеллончика від 12 вересня 1504 р., пожалуваного луцькому старості, князю Семену Юрійовичу, про ув'язання княгині Марії Чорторійської у володіння Пересопницьким монастирем

[1] Владыславъ, зъ Божой ласки корол полски, вел(икий) княз лит(овский), рѣский, | прѣский, жомоитский, мазовецкый, инфлянский, смоленский, черниговский, а швед|ский, кгодский, ваньдалски, дѣдычны корол. |

Ознаймѣм сим нашым листом, иж были есмо прошени ѡ выдане ек|стракѣтом зъ Книгѣ Канѣцеларыи нашеѡ болшое Великоз(о) Княз(ства) Лит(овского), спра|ву нижей писаное, котораа ѡ Книгах светобливое памети, короля | ег(о) м(и)л(о)сти нашла, тыми словы писана.

“Александрь, Божю м(и)л(о)стю ко|рол полский, велики княз лит(овский), рѣски, кн(я)же прѣское, жомоитский, и иных.

Ста|росте лѣцкомѡ и каменецкомѡ, маршалкѡ Волынское земли, князю Семенѡ Юревичѡ.

Дали есмо манастир Пречыстой Богоматеры | на Пересопъницы, кнегини Михайловой Василеевича Чорторыской⁵, | кнегини Марьи, а ѡвязат⁶ ее въ тот манастир велели есмо дво|ренинѡ нашомѡ Федкѡ Кѡлневѡ.

Писанъ ѡ Кракове, сѣнтѣбра два|надцать⁷ день. Индыктъ ѡсмы”⁸.

Мы теды корол до прозбы по|мененое ласкавне склонившы, тѣю справѡ въ сѣс наш лист въписат(ь) | и ек|стракѣтом зъ книгѣ канѣцеларый нашеѡ болшое под печатю | Великоз(о) княз(ства) Лит(овского) стороне потребѡючої выдат розказали есмо. |

⁵ LM 22 — “Чорторыской”.

⁶ LM 22 — “ѡвязаты”.

⁷ LM 22 — “12”.

⁸ LM 22 — “8”.

Писанъ ѿ Варшавѣ, дня четвертоꝝ(о), м(еся)ца декабра, рокѿ тисеча шест|сот сорокъ шостоꝝ(о), панована нашоꝝ(о) полскоꝝ(о) чотырнадцатоꝝ(о), а шведскоꝝ(о) | петнадцатоꝝ(о) годѿ. |

⁹За справою ѿсвецоноꝝ(о) | Албрѣхта Станислава Ра|дивила, кнежати на Олы|це и Несвижѿ, канъцле|ра Великоꝝ(о) князтва | Литовскоꝝ(о), пиньского, | тѿхолскоꝝ(о), ковеньского, | кгневьскоꝝ(о), старосты. |

¹⁰Албрѣхт Станиславъ Радивиль | канцлер Вел(икоꝝ) княз(ства) Лит(о)в(скоꝝ) |

Іан Довкгалло Завиша | секретар еꝝ(о) кор(олевской) м(илости) | скорыкговал |

Extract z xięg Zygmonta ||

Оригінал: Отдел рукописей Российской национальной библиотеки г. Санкт-Петербург. — Ф. 293 (Западно-Русские акты). — Оп. 1. — Ед. хр. 394. — Л. 1–2.

Папір. Водяний знак — “герб” — розташований на Арк. 1. Аркуш складено навпіл. Загальні розміри: 33x20,5 см. Кількість стрічок: Арк. 1 — 34. Стан збереження — відмінний. Чорнила темно-коричневі. Скоропис. Почерк писаря виразний. Натиск сильний. Містяться особисті підписи Альбрехта Радзивіла та Яна Завіши. Збереглася великокнязівська печатка червоного кольору під паперовою кустодією.

№ 2. 1646, грудня 04. Варшава. Лист польського короля Владислава, у якому зроблено витпис із Метричної книги привілею короля Олександра Ягеллончика від 05 березня 1505 р., пожалуваного князю Федору Михайловичу Чорторійському на володіння Пересопницьким монастирем

[1] Владыславъ, зъ Божой ласки король полский, велики княз лит(овский), | рѣский, прѣский, жомоитский, мазовецкый, инфлянский, смоленский, черниговьский, | а шведский, кгодский, вандалский дедечъны корол. |

Ознаймѣм сим нашим листом, иж были есмо прошени ѿ выданье екъ|стракътомъ зъ Книгъ Канъцеларый нашеое болшое sprawy нижей выр|ажоное, котораа се ѿ Книгахъ светобливое памяти, короля еꝝ(о) м(и)л(о)сти, | Жыкгимонта Авькгѿста нашла, тыми словы списана.

⁹ Напис зроблено праворуч під текстом.

¹⁰ Особистий підпис.

“Александръ, | Божю м(и)л(о)стю корол полский, велики княз литовский, рѣски, прѣский, | жомоитский, и иных.

Чыним знаменито сим нашим листомъ, хто на | нег(о) посмотрит, або чтѣчы ег(о) вслышит, нинѣшным и потом бѣдѣчым, комѣ бѣдет потреб тог(о) ведати.

Бил намъ чоломъ княз Федор | Михайловичъ Чорторыйский¹¹ ѿ томъ, што перво сего дали есмо мат|це ег(о) манастыр наш Пересопъницѣ до ея живота, и просил | насъ абыхъмо ег(о) пожаловали, дали тот манастыр въ его | поданѣ.

Ино мы зъ ласки нашої, за ег(о) къ нам вернѣю слѣжбѣ, | тым манастыромъ есмо его пожаловали. Маеѣт князь Фе|дор и его кнегини, и ихъ дети тот манастыр ѣ своемъ | поданьи мети, ег(о) подавати вечно, со всими селы, и з люд|ми всими того манастыра, и з земълями паишными, и | бортными, зъ сеножатми, и со всимъ тымъ, што зъ века къ | томѣ манастырѣ прислѣхаеѣт. А старостѣ лѣцкомъ¹² | нинѣшнимѣ и по немъ бѣдѣчимъ, въ тот манастырѣ | и во вси его села, и въ люди, и въ земли, а въ поданье || [Ізв.] того монастыра¹³ не надобе встѣпатися.

А на твердост | того и печат нашѣ казали есмо привесити къ семѣ листѣ. |

Писанъ ѣ Берести, въ лето сѣм тисечеѣ первого трынацат¹⁴, м(еся)ца | марца, паты¹⁵ день. Инъдыктъ ѿсмы¹⁶.

Правили мар|шалек дворны, намесникъ, белский, княз Михайло Иванович¹⁷ | Глинский, а маршалокъ, канъцлер королевое, наместникъ брас|лавський¹⁸ и жысморский¹⁹, панъ Иванъ Сопега”.

Мы теде | корол до помененое прозбы ласкавне склонившы, тѣю | справѣ въ сѣс наш лист въписат и екъстрактом зъ книгъ канъ|целарыи наше болшое под печатю Великог(о) | княз(ства) Лит(овского) | стороне потре- бѣючой выдат розказали есмо.

Писан ѣ | Варшавѣ, дня четвртог(о), м(еся)ца декабря, рокѣ тисеча | шестсот сорокъ шостог(о), панованя нашог(о) полског(о) чотырнадцатог(о), | а шведског(о) петнадцатог(о) годѣ. |

¹¹ LM 22 — “Чорторыйский”.

¹² LM 22 — “лѣцкомѣ”.

¹³ LM 22 — “манастыра”.

¹⁴ LM 22 — “7013”.

¹⁵ LM 22 — “5”.

¹⁶ LM 22 — “8”.

¹⁷ LM 22 — “Ивон(ич)”.

¹⁸ LM 22 — “брас(лавский)”.

¹⁹ LM 22 — “жиж(морский)”.

²⁰За справою ѡсвецоноꝝ(о) | Албрыхта Станислава | Радиви́ла, кнєжати | на Ольще и Несвижѣ, | канцлєра Великоꝝ(о) княз(ства) | Литѣ(овскоꝝ), пиньскоꝝ, тѣ|холскоꝝ(о), ковеньскоꝝ, | кгневьскоꝝ(о), старосты. |

²¹Албрыхт Станиславъ Радивиль | канцлер Вел(икоꝝ) княз(ства) Лит(о)в(скоꝝ) |

Іан Довкґіало Завиша | секретар еꝝ(о) кор(олевскоꝝ) м(илости) | скорыкґовал |

Extract z xięg Zygmonta ||

Оригінал: Отдел рукописей Российской национальной библиотеки г. Санкт-Петербург. — Ф. 293 (Западно-Русские акты). — Оп. 1. — Ед. хр. 393. — Л. 1–2.

Папір. Водяний знак — “герб” — розташований на Арк. 1. Аркуш складено навпіл. Загальні розміри: 33x20,5 см. Кількість стрічок: Арк. 1 — 23, Арк. 1зв. — 27. Стан збереження — відмінний. Чорнила темно-коричневі. Скоропис. Почерк писаря виразний. Натиск сильний. Містяться особисті підписи Альбрехта Радзивіла та Яна Завіши. Збереглася великокнязівська печатка червоного кольору під паперовою кустодією.

№ 3. 1646, листопада 18. Варшава. Лист польського короля Владислава, у якому зроблено випис із Метричної книги привілею короля Сигізмунда I Старого від 28 лютого 1526 р., пожалуваного князю Федору Михайловичу Чорторийському на підтвердження прав володіння Пересопницьким монастирем, куплені у князя Івана Корецького маєтком Суско та отриманої записним листом від Івана Гуці третьої частини маєтку Колнятич

[1] Владыславъ, з Божой ласки корол полский, великии княз литовський, рѣдский, | прѣдский, жомоитски, мазовецки, инфлянский, смоленський, черниговський, | а шведский, кгодский, ваньдалский дєдєчьны король. |

Ўзнаймѣѣм сим нашим листом, иж прошени естмо были ѡ выдане екстрактьом зъ Книгъ | Канцлєларьѣ нашеѡ болшое, Великоꝝ(о) Княз(ства) Лит(овскоꝝ), справу нижеѣй выраженоѡ, котораѣа наш|ла ѣ Книгах светобливоѡ памєти, короля еꝝ(о) м(ил)о(сти), Жыкґимонта Першоꝝ(о) тыми | словы писана.

“Жыкґимонт”²².

²⁰ Напис зроблено праворуч під текстом.

²¹ Особистий підпис.

Чиним знаменито сим нашим листом²³ и далей. Бил нам чолом староста | лѣцкии, княз Федоръ Михайловичъ Чорториский, и покладаль перед нами пры|вилей брата нашого(о) Александра, короля его м(и)л(о)сти, въ котором жо стоит, штожь | ег(о) м(и)л(о)ст матце ег(о) милости даль монастыр свой на йма Пересопъницѣ до | еѣ живота, а потом тот монастыр даль ег(о) м(и)л(о)сти²⁴ самомѣ князю Федорѣ | въ его подаванѣ со всеми селы, и зъ людьми всеми того монастыра, и | зъ землями пашными, и бортными, и зъ сеножатями, со всемъ с тымъ, | што зъ векѣ къ томѣ монастырѣ прислѣхало. А староста²⁵ лѣцкии²⁶ въ том | монастыр и в люди, и земли, и въ подаванѣ того монастыра не маѣт²⁷ | се ѡстѣповати. И то его милост, брат нашъ, привилѣемъ своимъ | князю Федорѣ на вечность потвердилъ.

А къ томѣ поведидъ | перед нами княз староста, ижъ князь Иванъ Ивановичъ Корецки | съ кнегинею своею Федкою, изъ детми своими, продали его | милости именѣ свое ѡтчызное на йма Сѣско, ѡтделоное²⁸ ѡт | матки и ѡт всеѣ брати своеѣ, зъ землями пашными и бортными, | изъ сеножатями, и зъ лѣсы, и боры, и дѣбровами, и зъ реками, | и бобровыми гоны, и зъ озера ѡстѣпными и засѣшными²⁹, и | со всеми ѡходы и пожитки, какъ сѣа тоѣ именѣ зъ вековъ | ѡ себе маѣт, ничего на себе не ѡставляючи, за пѣльтре|тнадцат копь грошей полдѣгрошковь.

А дрѣги земанинъ волынскый | Степанъ Кѣнаховичъ Гѣща даль и записаль емѣ по свое добрѣ воли | третнюю част именья своег(о) ѡтчызног(о) Колнатиць, со всем, какъ сѣа || [1зв.] таѣа третнаѣа часть зъ давѣна ѡ себе маѣт. И на тоѣ именѣ Сѣско | листъ кѣпчы князя Ивана Корецког(о), а на третнюю част именья | Колнатиць листъ записны Степана Гѣщынъ княз староста | ег(о) м(и)л(о)ст перед нами въказываль и билъ нам чолом, абыхмо | емѣ на то дали наш листъ и потвердили то емѣ нашим листом. |

Ино мы, зъ ласки нашеѣ, на ег(о) чоломбите то вчинили. На то | дали ег(о) м(и)л(о)сти сѣс наш листъ, и тот монастыр Пересопъницѣ, подле прывила брата нашого(о), въ его и потомъковъ ег(о) м(и)л(о)сти³⁰ | подаванѣ, и теж тоѣ именѣ Сѣско и Колнатиць, третнюю част, | потвержаем сим нашим

²² LM 22 — “Божью м(и)л(о)стью корол полский, великий княз литовскый, рѣский, прѣский, жомоитский, мазовецкый и иных”.

²³ LM 22 — “хто на него посмотрит або чѣдчи его вслышитъ, нинешнимъ и потомъ бѣдѣчимъ, комѣ бѣдетъ потребъ того ведати”.

²⁴ LM 22 — “м(и)л(о)сть”.

²⁵ LM 22 — “старосты”; LM 12 — “старосты”.

²⁶ LM 22 — “лѣцкиѣ”.

²⁷ LM 22 — “не маютьца”; LM 12 — “не мают”.

²⁸ LM 22 — “ѡтъделеноѣ”; LM 12 — “отделеноѣ”.

²⁹ LM 22 — “засѣшными”.

³⁰ У LM 22 слово “м(и)л(о)сти” відсутнє.

листом вечно и навеки непорѣшно самомѣ | ³¹и привилими *от* славѣное памети деда и *отца* нашего, ко|родеи их милости, и иныхъ предковѣ нашихъ великихъ князей | литовѣскихъ, за котормъ жо правомѣ и привилиами, | аж до тыхъ часовѣ сиа справовали и завжды³² богатствахъ и | въ пожытокхъ мно- жыло, а иныхъ жадныхъ правѣ не по|требывало. А на болей бы тоѣ то место нашо потреби|вало тыхъ члоньковѣ, какѣ теперъ посполство вымышляеть, | могли бы добре то претковѣ наши ѡбачити и въ пры|вилыхъ то имъ выписати. Для таковыхъ прычинѣ не | видело³³ намѣ надъ право и привилиа предковѣ нашихъ, котрыхъ | сѣть добре а ѡбачне имѣ выданыи, иныхъ правѣ | и вриадниковѣ надъ стародавѣныи ѡбычай ѡставляти, | а ѡвѣшемъ потвержати.

ІАко и теперъ тыи вси права | и привилиа предковѣ нашихъ и стародавѣныи ѡбычай, справу³⁴ тог(о) | то места нашего потвержаемъ тымъ то привилемъ нашымъ, ни|нешнымъ бѣрѣмистромъ и риадцамъ, раде места нашог(о) вышей | писаного, и по нихъ бѣдѣчыи вриадникомъ вечно и на веки | непорѣшно. Мают се они и по нихъ бѣдѣчыи бѣрѣмистры | и риадцы справовати и радити, водлѣгъ стародавѣныхъ || [2] обычаевѣ и привилевѣ и правѣ предковѣ нашихъ, јако передъ тымъ сиа | справовали. А посполство вжо черезъ то не мают се тыхъ новихъ члонковѣ | выносити и ни в чомѣ не мают противни быти, але ѡвѣшемъ ма|ют къ нимѣ во вѣшемъ послѣшенство, јако к старшымъ своимъ мети.

И на то єсмо | имѣ дали сѣс наши листъ зѣ нашою печатю.

Писанѣ ѣ Берести Кѣивѣскомъ | подъ Летъ Божеег(о) нароженѣя тисеча³⁵ пятсотъ двадцатъ шостог(о)³⁶, м(е)с(я)ца фѣвралѣа | двадцатъ ѡсмы³⁷ день. Инѣдыктѣ чотырнадцати³⁸. Копоть писарѣ”³⁹.

Мы теды королъ до прозбы помененое ласкавнѣ склонивѣшы, тѣю | справѣ въ сѣс наши листъ вѣписат и екѣстракѣтомъ подъ печатю Великог(о) | княз(ства) Литѣ(овского) стороне потребѣючой выдат розказали єсмо.

Данѣ ѣ Вар|шавѣ, дня ѡс്മьнадцатог(о), месеца ноябра, рокѣ тисеча шѣтсотъ сорок | шостог(о), панованѣя нашог(о) полског(о) чотырнадцатог(о), а шведского петнадцатог(о) году. |

³¹ Із цього місця у виданні LM 12 розпочинається документ під номером 565b. Продовження привілею Сигізмунда I Старого слід читати у вказаному нами виданні LM 22.

³² LM 12 — “завжды с(я)”.

³³ LM 12 — “не видело с(я)”.

³⁴ LM 12 — “справы”.

³⁵ LM 12 — “1000”.

³⁶ LM 12 — “26”.

³⁷ LM 12 — “28”.

³⁸ LM 12 — “14”.

³⁹ Тут у виданні LM 12 завершується документ під номером 565b.

⁴⁰За справою освещеного | Албрехта Станислава | Радиви́ла, кнежати | на Олы́ще и Несви́жд, канц|цлера Великог(о) княз(ства) Лит(овского), | пиньског(о), тххолског(о), кгнев|ског(о), ковенског(о) старосты. |

⁴¹Албрехт Станиславъ Радивиль | канцлер Вел(икого) княз(ства) Лит(о)в(ского) |

Іан Довкгіало Завиша | секретар ег(о) кор(олевской) м(илости) | скорыкговал |

Extract z xięg Zygmonta Aug(u)s(ta) ||

Оригінал: Отдел рукописей Российской национальной библиотеки г. Санкт-Петербург. — Ф. 293 (Западно-Русские акты). — Оп. 1. — Ед. хр. 392. — Л. 1–2.

Папір. Водяний знак — “риба” — розташований на Арк. 1. Аркуш складено навпіл. Загальні розміри: 33x20,5 см. Кількість стрічок: Арк. 1 — 28, Арк. 1зв. — 29, Арк. 2 — 25. Стан збереження — відмінний. Чорнила темно-коричневі. Скоропис. Почерк писаря виразний. Натиск сильний. Містяться особисті підписи Альбрехта Радзивіла та Яна Завіши. Збереглася великокнязівська печатка червоного кольору під паперовою кустодією.

⁴⁰ Напис зроблено праворуч під текстом.

⁴¹ Особистий підпис.